

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsiooni juhataja J. Janusson

Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus

Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 21

Tallinn, 25. mail 1937

III aastakäik

SISU:	Lhk.	CONTENTS:	Page
PÖLLUMAJANDUS		AGRICULTURE	
Talviljaoaraste seisund ja loodetav saak	366	<i>State of Young Winter Crops and Prospects of Yield</i>	366
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS		INDUSTRY AND TRADE	
Väliskaubandus 1937. a. esimesel 4-al kuul	367	<i>Foreign Trade in First 4-Months, 1937</i>	367
Lühiuudiseid	370	<i>Sundry Information</i>	370
LAEVANDUS		SHIPPING	
Prahiturg	371	<i>Freight Market</i>	371
HINNAD		PRICES	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	373	<i>Prices and Quotations</i>	373
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD		AGRICULTURAL MARKETS	
Võiturg	372	<i>Butter Market</i>	372
Põllumajanduslik väljavedu	374	<i>Exports of Agricultural Products</i>	374
Peekontiturg	374	<i>Bacon Market</i>	374
Tapaloomade ja lihaturg	374	<i>Cattle and Meat Market</i>	374
Kanamunaturg	375	<i>Egg Market</i>	375
Piimaturg	376	<i>Milk Market</i>	376
Toraviljaturg	376	<i>Grain Market</i>	376
Linaturg	376	<i>Flax Market</i>	376
Kartuliturg	377	<i>Potato Market</i>	377
Aedviljaturg	377	<i>Vegetable Market</i>	377
Kalaturg	377	<i>Fish Market</i>	377
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID		FOREIGN COUNTRIES	
Scisund metallimaailmaturul	378	<i>Conditions on World Metal Market</i>	378
INFORMATSIOONI OSA		INFORMATION PART	
Eesti Panga nädalaruanne	380	<i>Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return</i>	380
VALISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED		FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Kunstvilla (lanital) tööstus Itaalias	381	<i>Artificial Wool Industry in Italy</i>	381
Päevakorras olevad põllumajandusprobleemid	382	<i>Current Agricultural Problems</i>	382
Kartuliostude vähendamine „Alkoholiilike“ poolt 1937. a.	384	<i>Decreased Purchase of Potatoes by „Alkoholi- like“ in 1937</i>	384
Eesti väliskaubandusbilanss	384	<i>Estonian Trade Balances</i>	384

In memoriam

Agr. AUGUST VELLNER

† 12. V 1937.

PÖLLUMAJANDUS

TALIVILJAORASTE SEISUND JA LOODETAV SAAK.

STATE OF YOUNG WINTER CROPS AND PROSPECTS OF YIELD.

Möödunud sügis oli ilmastikuoludelt soodus kesaharimise kui ka taliviljade külvi-
töiks. Samuti kujunesid ilmastikuolud sü-
gisel kasvuperioodil küllalt soodsaiks tali-
viljaoraste kasvule. 15. septembriks tehtud
hinnangu järgi teatas üle 71% põllumajan-
duslikest korrespondentidest rahuldavast sa-
demete kogusest ja ligi 54% korrespondenti-
dest häist ning 32% korrespondentidest ra-
huldavaist soojustingimustist.

Sõltuvalt maa korraldusest ettevalmistusest
ja soodsaist ilmastikuoludest kasvas talivil-
jaoras sügisel jõudsalt. 15. septembriks teh-
tud hinnangu järgi oli rukki- kui ka talini-
suoraste seisund 3,6 palli eelmisel aastal sa-
mal ajal 3,2 palli vastu. Oktoobris oraste
seisukord halvenes pisut, kuid hiljem para-
nes jälle. Oktoobris hinnati rukki- ja tali-
nisuoraste seisundit 3,3 pallile eelmise aas-
ta 2,7 ja 2,8 palli vastu, kuid detsembris
tehtud erakorralisel hinnangul osutus talivil-
jaoraste seisund taas paremaks.

Sõltuvalt korralikest ilmastikuoludest lei-
dis ka kogu kesapind seemendust ja selle
järelduel kujuneb taliviljade kasvupind käes-
oleval aastal suuremaks kui möödunud aas-
tal. Taliviljade kasvupinna suuruse kohta
puuduvad täpsamad andmed, kuid arvestades
möödunud aasta kesapinna järgi võib ar-
vata, et see tõuseb ligikaudu 165 000 ha-le
eelmise aasta 154 500 ha vastu.

Talv oraseid ei rikkunud, arvatud välja
mõned üksikjuhud. Soojustingimuste suhtes
kujunes käesolev kevad kõigiti soodsaks,
kuid sademeid oli vähe. Rahuldavast sade-
mete kogusest teatas 30% korrespondenti-
dest, kuna enamus märkis sademete vähe-
sust. Taliviljakasvule see siiski ei teinud
suurt viga.

Sõltuvalt soodsaist eeltingimustist kju-
nes 15. maiks tehtud hinnangu järgi talivil-
jaoraste seisund väga rahuldavaks. Riigi-
keskmiselt hinnatakse rukkiseisundit 111%,
see on 11% paremaks viimase 10 a. keskmis-
est. Viimase 10 a. keskmiselt saadi rukist
ha-lt 12,4 kv, kuna äsjatehtud hinnangu jär-

gi loodetakse rukist 13,8 kv ha-lt. Võrreldes
viimase 10 a. keskmise saagiga on käes-
oleva hinnangu järgi rukkioraste seisund pa-
rem Petsjerimaal 126% ja Harjumaal 120%.
Madalamaks kujunes seisundi hinnang võr-
reldes viimase 10 a. keskmisega Tartumaal
102%, kuigi Tartumaal leidub ka väga ilusaid
oraseid. Kv-des loodetakse rukist ha kohta
kõige enam Viljandimaal — 16,6 kv, seejä-
rele Virumaal ja Pärnumaal 14,8 kv, Järva-
maal 14,6 kv, Tartumaal 14,2 kv, Valga-
ja Harjumaal 13,9 kv, Petsjerimaal 13,3 kv,
Läänemaal 12,7 kv, Võrumaal 11,5 kv ja
kõige vähem Saaremaal — 10,3 kv. Võrrel-
des käesoleva kuu oraste seisundi hinnangut
eelmise aastate samaaegse hinnanguga näh-
tub, et käesoleva aasta hinnang on üks pa-
remaid, kuid on aastaid, kus hinnang oli
veelgi kõrgem. (1930. a. — 121%, 1933. a.
— 114% ja 1934. a. — 120%).

Oraste seis on üldiselt rahuldav, üksi-
kuis kohtades ja piirkondades aga väga hea.
Sealjuures leidub aga kohti, kus oras on
jäänud võrdlemisi hõredaks ja see kahtlema-
ta vähendab saaki. Samuti on piirkondi, kus
oras on paikline, s.o. osa oraseid on pike-
maid, osa lühemad ja seetõttu rukkipoold ei
kujuta ühtlast pilti.

Arvestades loodetavat ha-saaki ja ligi-
kaudu kalkuleeritud pindalaid töötab rukki
kogusaak tõusta üle 2 000 000 kv. Et aga
õitsemine ja väga tähtis osa kasvuajast on
veel ees, võivad seisund ja saagilootused
muutuda veel mitmeti.

Taliniisu hinnang osutub madalamaks ruk-
ki omast, kuid siiski kõrgemaks viimase 10 a.
keskmisest. Taliniisukülvi juures tarvitati
mitmel pool üleaasta seisnud seemet, selle
idanevus oli nõrgenenud ja seetõttu jäi oras
hõredaks. Taliniisuoraste seisundit hinnatakse
103% viimase 10 a. keskmisest. Möödunud
aastal oli samaaegne hinnang ainult 89%,
seega on käesoleva aasta hinnang tunduvalt
kõrgem möödunud aastast. Taliniisuoraste
seisund võrreldes 10 a. keskmisega on pa-
rem Petsjerimaal 110%, Viljandi- ja Pärnu-

maal 108%, Viru- ja Harjumaal 107%, Järvamaal 106%, Valgamaal 103%, Võrumaal 102%, Tartumaal 100% ja Saaremaal 99%. Viimase 10 a. keskmiselt saadi talinisu ha-lt 12,7 kv ja äsjase hinnangu järgi loodetakse käesoleval aastal 13,5 kv. Maade järgi loodetakse kõrgemat saaki Viljandimaal — 15,2 kv ha-lt ja madalamat Võrumaal — 11,0 kv ha-lt. Arvestades möödunud aasta kesapinna järgi võib arvata käesoleval aastal ka nisukasvupinna suurenemist võrreldes eelmisega, kus ebasoodsate külvitingimuste tõttu osa nisu jäi külvamata. Läänud aastal oli talinisu 17 900 ha ja käesoleval aastal võib arvata seda 19 000 ha. Selle kasvupinna ja loodetava saagi juures kujuneb talinisu kogusaak ligemale 260 000 kv-le.

Viljade seisund 15. mail.

(% viimase kümne aasta keskm. saagist.)
State of Crops on May 15, (% of last 10 years average).

	Rukis — Rye			Talinisu Winter Wheat			Põldhein Field Hay		
	1937	1936	1935	1937	1936	1935	1937	1936	1935
Viru	115	88	76	107	87	77	113	108	105
Järva	110	94	75	106	88	66	112	103	95
Harju	120	105	80	107	98	89	122	111	100
Lääne	111	96	64	100	87	64	113	101	79
Saare	107	101	73	99	86	68	101	100	91
Pärnu	114	91	68	108	91	72	112	109	84
Viljandi	110	92	106	109	91	95	103	103	95
Tartu	102	84	91	100	86	92	100	101	94
Valga	112	98	109	103	89	101	98	102	106
Võru	115	103	108	102	98	94	112	124	110
Petseri	126	79	110	110	78	100	101	119	110
Keskmiselt	111	92	85	103	89	80	109	108	98
1934	120	—	—	113	—	—	102	—	—
1933	114	—	—	110	—	—	109	—	—
1932	104	—	—	102	—	—	100	—	—
1931	95	—	—	98	—	—	103	—	—
1930	121	—	—	111	—	—	112	—	—

Põldheinaoraste kohta antud hinnang on peagu võrdne eelmise aastaga. 1935. a. sa-

maaeagel hinnangul oli põldheinaoraste seisund 108% viimase 10 a. keskmisest ja käesoleval aastal 109%. Põldheinaoraste seisund osutub paremaks üldiselt P.-Eestis. Võrreldes möödunud aasta samaaegse hinnanguga näib, et P.-Eestis on loota paremat põldheina saaki kui läinud aastal. Käesoleva aasta hinnang osutub kõrgemaks kui möödunud aasta samaaegne hinnang Viru-, Järva-, Harju-, Lääne-, Saare- ja Pärnumaal, kuna madalamaks osutub see Tartu-, Valga-, Võru- ja Petserimaal. Viimase 10 a. keskmiselt saadi põldheina 28,4 kv ha-lt ja käesoleva hinnangu järgi loodetakse põldheina ha-saaki kujunevat 31,0 kv-le, s. o. 9% kõrgemaks viimase 10 a. keskmisest saagist.

Niitheinasaagi kohta on praegu veel varane andma lähemat ülevaadet, kuna looduslikudel rohumaadel rohu kasvuleminek oli takistatud sademete vähesusest. Viimati üle maa tulnud vihmad soodustasid rohukasvu, kuid kahtlemata mõjusid hästi ka taliviljatorastele.

Kokkuvõttes 15. maiks tehtud hinnangu andmeil võib tähendada, et käesoleval aastal saagilootused on täiesti rahuldavad taliviljade kui ka heinasaagi suhtes. Möödunud aastal saadi rukist 1 535 000 kv, mille käesoleva aasta loodetav saak ületab ligi 500 000 kv-ga. Möödunud aasta talinisu saak oli 227 000 kv, mille käesoleva aasta loodetav saak ületab üle 30 000 kv-ga. Käesoleva aasta loodetav saak ületab tunduvalt ka 1935. a. oma. Võttes kg hinnaks rukkil 14 snt. ja nisul 20 snt., ületab käesoleva loodetava saagi väärtus möödunud aasta saagi üle 7 milj. kr. võrra.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS 1937. a. ESIMESEL 4-al KUUL.

FOREIGN TRADE IN FIRST 4-MONTHS, 1937.

Väliskaubanduse liikumine tõususuunas areneb tänavau enam sisse- kui väljaveo osas. Sissevedu kasvas 25,4 milj. kr-lt 32,7 milj. kr-le — 7,3 milj. kr. (28,5%) ja väljavedu 23,5 milj. kr-lt 24,4 milj. kr-le — 0,9 milj.

kr. (3,9%) võrra. Sissevedu ületab väljaveo 8,2 milj. kr. võrra l. a. 1,9 milj. kr. vastu.

Sissevedu — Imports.

Sisseveetud kaupade koostises näeme suurimat juurdekasvu valmissaaduste juures —

peamiselt tootmisvahendite ja toormaterjalide osas, kuna suhteliselt kuulub suurim juurdekasv toit- ja maitseaineile — valdavalt välismaalt ostetud teravilja arvel. Võrreldes l. a. esimese nelja kuu andmetega kasvas valmissaaduste sissevedu 4,0 milj. kr. (27,3%), toit- ja maitseainete 2,5 milj. kr. (85,8%) ja toor- ning poolvalmisainete sissevedu 0,8 milj. kr. (10,2%).

Kaubarühmade osatähtsus väärtuselt.

1. I—30. IV 1936—37 (%)

Percentages of Separate Groups of Merchandise According to Value 1. I—30. IV 1936—37.

	Väljavedu Exports		Sissevedu Imports	
	1937	1936	1937	1936
I Elusloomad — <i>Animals, living</i>	1,8	8,1	0,2	0,1
II Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	29,3	26,9	16,3	11,3
III Toor- ja poolvalmisained — <i>Raw and Semi-Manufactured Materials</i>	40,7	40,4	26,7	31,1
IV Valmissaadused — <i>Manufactured Articles</i>	28,2	24,6	58,6	57,2
V Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0,0	—	0,2	0,8
Kokku — <i>Total</i>	100	100	100	100

Valmissaaduste rühma olulisemaist allrühmadest kasvas metallide sissevedu 867 tuh. kr. (54,1%), elektrimasinate 753 tuh. kr. (89,5%), transportvahendite 581 tuh. kr. (36,9%), põllutöomasinate 544 tuh. kr. (101,3%), tekstiiltööstussaaduste 315 tuh. kr. (11,4%) ja jõu- ning töomasinate 240 tuh. kr. (16,0%) võrra.

Toit- ja maitseaineist suurenes kõige enam teravilja sissevedu; kasvades 0,5 milj. kr-ilt 1936. a. 2,7 milj. kr-le 1937. a. (412,1%). Ka välismaise puuvilja ja loomasööda sissevedu ületas l. a. — esimene 414 tuh. kr. (150,0%) ja teine 289 tuh. kr. (149,7%).

Toor- ja poolvalmisainete väljavedu kasvas peamiselt suurenenud puuvilla 357 tuh. kr. ja väetiste 263 tuh. kr. arvel.

Väljavedu — Exports.

Väljaveo alal avaldub juurdekasv kõigis olulisemais rühmades, arvatud välja vaid elusloomade rühm, mille eksport tõmbus tagasi. Valmissaaduste mitmik välisturgudele

suurenes 5,8 milj. kr-ilt 6,9 milj. kr-le — seega 1,1 milj. kr. (19,0%) võrra — peamiselt tekstiiltööstussaaduste arvel, toit- ja maitseainete 6,3 milj. kr-ilt 7,2 milj. kr-le ehk 900 tuh. kr. (14,3%) võrra — suurenenud või ja kartulite väljaveo tõttu ja toor- ning poolvalmisainete väljavedu 9,5 milj. kr-ilt, 9,9 milj. kr-le ehk 400 tuh. kr., peamiselt toornahkade, paberitoormaterjalide ja metsamaterjali arvel.

Toit- ja maitseainete rühmas saadi võimtlügist 1,4 milj. kr. (50%) enam kui mullu ja kartuleist 116 tuh. kr. (37,9%).

Toor- ja poolvalmisaineist kasvas toornahkade väljavedu 334 tuh. kr. (135,8%), tselluloosi 289 tuh. kr. (13,6%) ja metsamaterjali 213 tuh. kr. (26,2%).

Valmissaaduste väljavedu kasvas peamiselt puuvillase lõnga ja niidi suurenenud väljaveo arvel, kusjuures viimaste mitügist saadud rahasumma tõusis 587 tuh. kr-ilt 1,4 milj. kr-le, seega 845 tuh. kr. (144%).

Saksaga näitab kaubavahetus tunduvalt elavnemist, kusjuures läbikäigu tõus ulatub 2,9 milj. kr. 23,7%-le. Võrdse sisse- ja väljaveo tõusu tõttu (1,4 milj. kr.) jäi kaubavahetusbilanss Saksaga muutusetu (sisseveo ülekalaal 3,3 milj. kr.).

Väliskaubanduskäive aprillis 1936—37.

Turnover of April Foreign Trade, 1936—37.

	Aprill		1. I—30. IV		1. I—30. IV 37 % 1936
	1937	1936	1937	1936	
	1000 kr. — In 1000 Kr.				
Väljavedu — Exports	7 706	6 662	24 440	23 617	+3,9
Sissevedu — Imports	10 956	7 071	32 686	25 484	+28,5
Käive — Turnover	18 662	13 733	57 126	48 951	+16,7
Väljavedu ±					
Exports ±	-3250	-409	-8 246	-1 917	
	1000 tn. — In 1000 tns.				
Väljavedu — Exports	31	29	85	94	-9,6
Sissevedu — Imports	44	32	127	102	+24,5
Käive — Turnover	75	61	212	196	+8,2

Kaubavahetus Britiga on ulatuselt võrdne l. a. esimese 4 kuuga, kusjuures sissevedu näitab 12,2% ulatuvat tõusu ja väljavedu mõõdukalt tagasiminekut, nii et k. a. 4 kuu kaubavahetusbilanss on 2,1 milj. kr. võrra aktiivne l. a. 3,6 milj. kr. vastu.

P.-Am. Ühendriikidega on kaubavahetusbilanss tublisti paranenud. Sisseveo

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — *Principal Commodities of Foreign Trade.*

	Aprill — April				1./1 — 30./IV			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936
VALJAVEDU — EXPORTS.								
	Üldse: — <i>Total:</i>							
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	4 098	3 763	435	365	4 110	19 950	442	1 913
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	4 644	4 553	2 112	1 581	14 034	17 389	7 161	6 322
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Teravili — <i>Corn</i>	—	1 450	—	177	1 031	6 200	257	616
Kartul — <i>Potatoes</i>	2 763	1 599	156	82	6 853	5 372	422	306
Või — <i>Butter</i>	820	570	1 204	740	2 323	1 967	4 149	2 793
Munad — <i>Eggs</i> 1000 tk.	1 282	432	61	16	1 282	476	61	20
Liha ja lihakaup — <i>Meat and Meat Products</i>	80	26	—	—	80	28	—	—
Lihakaup — <i>Meat and Meat Products</i>	374	351	473	378	1 324	2 050	1 517	1 999
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	22 990	20 956	3 093	3 232	59 547	63 143	9 942	9 493
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	141	73	297	137	294	137	580	246
Metsamaterjal — <i>Timber Materials</i>	4 541	4 436	451	235	12 623	16 080	1 025	812
Tselluloos — <i>Cellulose</i>	7 253	6 284	892	707	19 061	19 328	2 413	2 124
Lina ja -takud — <i>Flax and Tow</i>	652	1 843	713	1 521	3 336	4 466	3 702	4 686
Benzin — <i>Benzine</i>	224	177	49	47	885	1 360	191	402
Põlevkivifüül — <i>Shale-Oil</i>	3 715	304	289	21	6 592	3 962	467	176
Kunstasrv — <i>Artificial Horn</i>	57	33	129	74	248	208	557	468
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	3 511	2 991	2 266	1 484	11 766	13 485	6 893	5 789
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Vineer ja -toolipõhjäd — <i>Plywood and Chair-backs</i>	1 663	1 368	384	297	5 590	6 748	1 277	1 377
Ajalehe- ja trükipaber — <i>News- a. other Printing Paper</i>	503	433	94	80	2 321	2 260	433	428
Puuv. lõng ja -niit — <i>Woollen Yarn and Thread</i>	150	44	408	110	532	235	1 432	587
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	107	127	321	454	310	409	1 028	1 414
Linane riie jäme — <i>Linen, coarse</i>	51	28	105	53	139	139	235	282
Džnutriie ja -kotid — <i>Jute Cloth and Sacks</i>	124	96	69	60	456	311	251	179
Tsement — <i>Cement</i>	—	128	—	6	—	370	—	17
Tahvelklaas — <i>Sheet Glass</i>	158	472	26	75	423	1 798	72	233
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	—	—	—	—	0	—	2	—
SISSEVEDU — IMPORTS.								
	Üldse: — <i>Total:</i>							
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	44	13	8	2	138	128	50	27
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	10 868	5 648	1 683	722	36 564	26 593	5 338	2 867
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Heeringad — <i>Herrings</i>	240	81	49	12	972	890	186	139
Sool — <i>Salt</i>	338	1 145	7	21	1 200	3 225	25	115
Suhkur — <i>Sugar</i>	1 750	1 818	197	283	7 393	7 258	819	1 235
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	24 810	22 639	2 807	2 413	65 518	56 638	8 735	7 923
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toortubak — <i>Tobacco unmanufact.</i>	78	57	122	90	231	211	334	339
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	113	69	145	62	476	595	630	651
Džnuut — <i>Jute</i>	136	198	26	63	268	717	249	214
Puuvill — <i>Cotton</i>	599	431	813	568	2 034	1 969	2 731	2 374
Vill — <i>Wool</i>	11	31	53	88	61	128	266	327
Kivisüsi ja koks — <i>Coal and Coke</i>	6 923	6 251	119	104	28 790	19 226	391	304
Petrooleum — <i>Petroleum</i>	706	567	44	35	4 393	4 408	279	278
Benzin — <i>Benzine</i>	436	601	44	73	1 835	1 854	187	174
Väetised — <i>Fertilisers</i>	12 491	8 557	706	515	20 206	16 054	1 228	965
Väevel puhastamata — <i>Sulphur unpurified</i>	—	3 353	—	283	—	3 683	—	309
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	8 045	3 900	6 446	3 923	25 207	19 191	18 509	14 541
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	21	19	237	235	53	46	568	504
Villane lõng ja -niit — <i>Woollen Yarn and Thread</i>	22	24	187	179	111	107	921	822
Kunstsiidlõng ja -niit — <i>Rayon Yarn and Thread</i>	27	6	181	35	99	93	461	487
Raud ja teras — <i>Iron and Steel</i>	3 897	1 420	809	270	12 491	8 732	2 187	1 412
Kummi ja k. kaup — <i>Rubber and Rubber Goods</i>	52	41	154	134	159	157	485	491
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0	0	12	11	1	0	64	76

ülekaal, mis ulatus l. a. 2,1 milj. kr-le, lan-
ges tänavu 1,4 milj. kr-le.

Prantsusega on väliskaubandusbi-
lanss endiselt tugevasti aktiivne, kuigi ta-
gasihoidlikumalt kui muulu, näidates välja-
veo ülekaalu langust 1,5 milj. kr-lt 1936. a.
1,0 milj. kr-le k. a.

Ka Lätiga on passiviteet kahanenud
764 tuh. kr-lt 219 tuh. kr-le.

NSVL-ga on kaubavahetus 1,2 milj. kr.
võrra passiivne, kuid see puudujääk kattub
loodetavasti lähemal ajal toimuvate suure-
mate ostude; nagu elussigade jne. arvel.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeerium andis loa:

■ Tallinna Eesti Majandustööstusele, Tal-
linnas, ühe mahlatööstusseadise os-
tuks Saksast 1550 kr. väärtuses. Seadis on
määratud Kaarma-Suurevalla Põllumeeste
Seltsi poolt sisseseatava puuvilja- ja marja-
mahlatööstuse varustamiseks ja suudab aas-
tas töötleda umbes 15 000 kg. puuvilja ja
marju.

■ Eesti mehaanilise puutööstuse A.-s.
A. M. Luther, Tallinnas, ühe vineerpra-
gude eel-liimimismasina ostuks
Saksast 4 000 kr. väärtuses.

■ O.-ü. „Viru“, Tallinnas, ühe lokomobi-
ili ostuks Saksast 19 800 kr. väärtuses.
Lokomobiil on määratud o.-ü. kuuluva Rak-
vere tänklisvabriku varustamiseks.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond
andis loa:

■ Puutööstus „Kalev“ — Ed.
Saar, Tallinnas, Oskari 4-a sisseadmiseks.
Ettevõttes leiab tööd kuni 20 töölisi. Jõu-
andjaks elektrimootorid kogujõuga 12 hj.
Valmistatakse mööbleid, saapaliiste ja -kont-
se ning muid puu- ja tiseritöötöoteid.

■ Ühisus „Võhma Turbatööstus“, Võhmas,
turbalõikamistööstuse sissead-
miseks Lubjaahju rabas, Kabala metskon-
nas. Ettevõttes leiab tööd kuni 45 töölisi.
Jõuandjaks 56 hj. lokomobiil. Valmistatakse
turvast kütteks.

■ J. Tähele, Tallinnas, V.-Kalamaja 4
puutööstuse sisseadmiseks. Ettevõt-
tes leiab tööd 5 töölisi. Jõuandjaks elekt-
rimootorid kogujõuga 4 hj. Valmistatakse
mööbleid ja muid tiseritöötöoteid.

■ R. Saarmile, Tallinnas, Jõe 4 sissesea-
tud elektromehaanikastööstuses
töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 4

töölisi. Jõuandjaks 0,5 hj. elektrimootor.
Parandatakse mootorsõidukeid ja laaditakse
akumulaatoreid.

■ J. Müllistverele, Viljandis, Vaksali 2
mööblitööstuse sisseadmiseks. Et-
tevõttes leiab tööd kuni 12 töölisi. Jõuand-
jaks 4,5 hj. elektrimootor. Valmistatakse
mööbleid, vankreid ja nende osi.

■ Narva linaketramise manufaktuuri ühi-
susele, Kose vallas, Virumaal, turbalõik-
kamistööstuse sisseadmiseks ja seal
töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 50
töölisi. Jõuandjaks 45 hj. lokomobiil. Val-
mistatakse ühe turbapressiga kütturest
umbes 4000 ruumimeetrit aastas.

■ K. Renile, Tartus, Riia 32 asuva
kunstkehalikmete valmistam-
istööstuse üleviimiseks ja sisse-
seadmiseks Tartus, Peeter Põllu 10. Ette-
võttes leiab tööd 7 töölisi. Jõuandjaks elekt-
rimootorid kogujõuga 3,5 hj. Valmistatakse
mitmesuguseid kunstkehalikkeid.

■ Riigi Trükikojale, Tallinnas, Niine 11
asuva trükikojalaaiendamiseks
uute ehitiste näol ja seada sisse uusi osa-
kondi.

■ A. Klugele, Tallinnas, Tartu m. 61-c,
puutööstuse sisseadmiseks. Ettevõt-
tes leiab tööd 6 töölisi. Jõuandjaks 2 hj.
elektromootor. Valmistatakse mitmesugust
mööblit ja muid tiseritöötöoteid.

■ N. Langebraun'ile, Tallinnas, Vene 17
portselantööstuse sisseadmiseks.
Ettevõttes leiab tööd 21 töölisi. Jõuand-
jaks elektrimootorid kogujõuga 2 hj. De-
koreeritakse mitmesuguseid fajanss- ja port-
selannõusid ning muid tooteid.

■ E. Glaudan'ile, Tallinnas, Paldiski m.
19 sisseseatud paberossikestade ja
pappkarbitööstuses „Georgi“ töö-

tamiseks. Ettevõttes leiab tööd 22 töelist. Jõuandjaiks elektrimootorid kogujõuga 4,5 hj. Valmistatakse paberossikesti ja pappkarpe ning muid paberpakendeid.

■ P. Efimoff'ile, Tallinnas, Kullasepatöökoja sisseseadmiseks Harju 35. Ettevõttes leiab tööd 6 töelist. Jõuandjaiks elektrimootorid kogujõuga 2 hj. Tehakse igasugu kullasepatöid.

■ L. Patašnik'ule, Tallinnas, Pikk 30 käsitsikudumistöökoda sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töelist. Kootakse käsiviisil kaelasideme- ja šenillriideid ning salle.

■ J. Fuks'ile, Tallinnas, Aspe 2 mehhaanilise puutöökoja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töelist. Jõuandjaiks elektrimootorid kogujõuga 6 hj. Valmistatakse igasugu mööblit.

■ O. Haarmann'ile, Tallinnas, Telliskivi 12 metallitöökoja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töelist. Jõuandjaiks elektrimootorid kogujõuga 11 hj. Valmistatakse masinaosi ja parandatakse masinaid.

■ V. Ehrenpreis'ile, Tallinnas, Rüütli 11 trükikoja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 19 töelist. Jõuandjaiks elektrimootorid kogujõuga 5 hj. Tehakse igasugu trükiteid.

■ A.-s. „Estakland“, Tallinnas, Sadama 11 autoparandustöökoja ehituses ja seadis muudatusi teha töölislile duši-

pesemis- ja riietusruumi sisseseadmiseks ja tööriistade parandus ning hoiukoha ehitamiseks.

■ R. Hopp'ile, Pärnus, Jannseni 22 seada sisse nahaparkimistöökoda. Ettevõttes leiab tööd 6 töelist. Jõuandjaiks elektrimootorid kogujõuga 3,5 hj. Pargitakse igasugu nahka.

■ R. Pavlovsky & Ko Pärnus, Hommiku 2 kudumistööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 43 töelist. Jõuandjaiks elektrimootorid kogujõuga 3,5 hj. Kootakse villaseid, puuvillaseid ja kunstidriideid.

■ Valga linnavalitsusele Sangaste „Kuikisillal“ sisseseatud turbatööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 50 töelist. Jõuandjaks 56 hj. lokomobiil. Valmistatakse ühe pressi abil küteturvast kuni 7700 m³.

■ Riigi Ringhäälingule, Türi linnas, saatejaama diiseljõuama ehitamiseks ja sisseseadmiseks. Jaama seatakse üles 380 hj. diiselmootor ja 300 KW generaator. Varustab saatejaama elektriga.

■ R. Nieländer, Tartus, Meltsiveski 1 seadis sisse ja organiseeris uuesti kiutööstussugade valmistamistöökoda ning laskis turule esimesed tooted. Soad on kodusel suuremas suures kudumisvabrikus kvaliteeditelt kui ka hinnalt tunnustatud välismaa omadega võrdselt ning ettevõttele antud reaalvabrikult tellimisi. Ettevõtja loodab meie turult imporditud soad tõrjuda välja.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Laevade prahiturg enne 19. V oli endiselt kindel ja kõrge taseme juures. Tehingud tõmbusid vähe tagasi kroonimispidustuste tagajärjel, kuid hinnad püsisid endised.

Viljavedudel kestis nõudmine laevade järele Ameerika kui ka Austraalia vedudeks. Et näidata viljavedude suurenemise mõju 1937. ja 1936. a., toome andmeid viljavedude kohta Ameerikast, Austraaliast, Mustalt merelt ja L.-Aafrikast — Euroopasse 1.I—13.V vastavalt aastail (kvarterites, qr.):

	1937	1936
Kokku kõik veod	46 045 000	34 015 000
Sellest: USA ja Kanada	5 353 000	9 264 000
Argentiina	28 582 000	12 992 000
NSVL	28 000	1 296 000
Doonau	4 123 000	724 000
Austraalia	4 294 000	4 934 000

Näeme, et viljavedu on tänavu ca 50% suurem, kui 1. a., kusjuures paistab silma eriti veokoguse tõus kaugest Argentiinast, mis seletab suure tonnaži nõudmist k.a. talvekuul, eriti kui lisada juurde ka suurene-

nud nõudmist raua- ja metallimuldade veoks kaugemaist maist tarviduse suurenemise ja Hispaania konflikti tõttu.

Viljavedudel maksti Argentiinast Inglise p.ports 32/6—32/— per tn., Austraaliast 46/—47/— ja Kanadast 3/— per. qr. Ka riisiveol Indiast maksti endiselt 47/—46/— Euroopasse.

Vahemere basseini vedudel kestis edasi püsiv tegevus sinna kui ka tagasivedudel. Sütehinnad Bristolil kanalist ja Bremenist Aleksandriasse püsisid 12/6—13/—, Vahemere lääne ossa umb. 6 d. võrra vähem. Raua- ja metallimullad Vahemerest tagasi püsisid endises hinnas, kusjuures suure nõudmise tõttu tekkisid vähesed ummistused sadamais.

Inglise (kontinendi vahelised vedudes püsisid eelmise hinnad, näiteks Lissaboni Cardiffist 9/—, Roueni 5/6—6/—.

Balti mere ja P.-Euroopa prahiturul sadamate avamisega ja metsasessooni algusega tõusis elavus. Metsamaterjalide vedudel tekkis eriti suur nõudmine suuremate laevade järele propside veoks, mis seletatav seega, et vastav tonnaaz on tänavu kinni teisis vedudes, eelmiseil aastail aga tungis ta sellele veoalale. Maksti propside veol 19—20/— üle miinimumi. Saetud materjalide veol väiksemate, kuni 300 std., laevadele oli raske leida promptlaadungeid, hilisemaks ajaks on aga pakkumisi küll. Keskmiste ja suuremate saetud koguste eest maksti keskmiselt 15/— üle miinimumi, erijuhtudel kuni 20/—. Üldine arvamus on, et hinnad võivad veelgi kõveneda, kui tonnaazi nõudmine teisel turgudel püsib. Süteveod Baltikumi kõvenesid pisut, olles 6/6—7/6— per tn. Inglise E. C. Balti merre. Kuid kõrgete metsaprahtide tõttu ka needki prahid vaevalt laevu huvitavad.

Ajalepinguprahid on endiselt kõrged. Väiksemate, kuni 3000 dw. tn. laevadelt

makstakse suvekuuks 9/—10/— per dw. tn.; suuremaist laevadest — 7/—8/— per dw. tn. Näiteks maksis NSVL ühe 7100 dw. tn. laevast 8/3 per dw. tn., ühest 6275 tn. laevast 8/9, mõlemad 4—5 kuuks.

Toome järgnevalt mõned metsaprahid:

620	Std. DBB Torneo/London	53/—	aug./sept.
300	" " Trangsund/Southampton	53/6	aug.
520	" " Walkom/Antwerp	47/—	juuli.
600	" " Kemi/Antwerp	51/9	aug.
425	" " Wasklotti/Poole	58/—	okt.
700	" " Uleborg/Antwerp	53/6	aug.
650	" " Yxpila/Antwerp	52/6	sept.

„Lloyds Listi” prahiindeks aprillis oli (1923=100):

		±%/%
Euroopa	117,0	+ 6,2
P.-Ameerika	103,4	+ 8,4
L.-Ameerika	109,7	+18,2
I.-India & Aafrika	137,4	+ 9,3
V. Ook., Austr.	104,3	+13,1
Üldindeks	114,4	+10,8

Võrdluseks nimetame, et vastavas kuus 1936. a. oli üldindeks 69,9 ja 1929. a. 91,0.

Laevade punkrisüte hinnad.

Ühenduses prahtidega, on tõusnud ka laevade punkrisüte hinnad. Toome ametlikud jooksvad hinnad mai keskpaiku s. a. ja võrdluseks 1936. a.

Koht ja sort	Hind/tn.	
	1937	1936
London Durham U.S.	29/—	29/6
Hull, Hember B. S. Y. W. Steam	20/6	17/—
Shoti sadamad Best Nav. U.S.	19/—	15/6
Sunderland Best U.S.	21/—	15/6
Tyne Best U.S.	21/—	15/6
Cardiff Good Throughs	23/—	16/6
Rotterdam Westf. U.S.	21/—	17/—
Antwerpen Westf. U.S.	21/—	17/—
Gibraltar Best Welsh	37/—	26/6
Port Said Best Welsh	43/—	31/—
Kopenhaagen Durham	25/—	19/—
Danzig, Gdynia	16/6	15/—

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

M.n. paranes võihind Inglise. Eesti võihinnaks noteeriti Manchesteris 106—108 š cwt. Vastavalt Ingliseest saadavale hinnale

noteeriti meie eksportvõihinnaks 141 s. kg. franko saatejaam e.n. 134 s. vastu. Kuna Saksast pakuti m.n. madalamat hinda kui

Inglisest, jättis „Võiekспорт“ laadimise Saksa sel nädalal ära. Turutendents kindel.

Piimasaaduste toodangu kujunemine maailmas näib tänava kujunevat suuremaks kui m. a. Võrdlemisi hea toorsöötade saagi tõtu oli võimalik Euroopas sööta lehma rahuldavalt talvekuul, kuigi söödavili kallines tunduvalt. Samuti soodustasid pehmed ilmad tootmist talvekuul. Kuna ilmastikuolud rohkemvõle on praegu soodsad, võib arvata, et piimatoodang suureneb jõudsasti.

Uus-Meremaal oli aprillis võitoodang 12% ja võitagavarad 2800 tn suuremad kui m. a. samal kuul. Samuti teatatakse ka suuremat toodangut Austraaliast. Kuna ookeanitaguseis mais näitab võitoodang seosonset vähenemist, on võthindade liikumisel meil suvekuul määrava tähtsusega tootmisvõimaluste kujunemine Euroopa karjamaajandusmaades.

Võitarvitus on Inglises viimasel ajal näidanud tõusu, kuna tagavarade vahe suhteliselt on vähenenud võrreldes eelmiste aastatega. Samuti on vähenenud margariinitarvitus. Nii oli võid mai algul külmutusmajades tagavaradena 655 000 kasti m. a. 535 000 kasti ja 1934. a. sama aja 326 000

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturg, mis viis nädalat püsis stabiilsena, nõrgenes m. n. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering Londonis langes 4 š tsentn-lt. Turuseisundi nõrgenemine on hooajalise ilmega, nagu tavaliselt igal aastal sel ajal.

Meie peekonsigade hindade noteerimisel on püütud vältida suuremaid hinnakõikumisi, et võimaldada kõigile seakasvatatajale stabiilsemaid hindu. Seda on suudetud k. a. viia läbi suurema järjekindlusega. Kuigi peekonihinnad Inglises on kõikunud, on meie peekonsigade väljamaksumised püsinud kogu aeg ühel tasemel 11 nädalat. M. n. kõvenes peekonsigade noteering 3 s. kg-lt. K. n. mak-

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Pärast pühi oli turul kõikide lihaliikide pakkumine alla keskmist. Nõudmine liha-kaubale samuti tagasihoidlik ning nädal mõõ-

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1937. a. I. I kuni 23./V	1936. a. I. I kuni 24./V	1935. a. I. I kuni 26./V
	17./V— 23./V 1937	10./V— 16./V 1937			
VÕI (tonni) <i>Butter (tons)</i>	229,8	240,8	3293,9	2533,6	2875,6
Sellest:					
Saksa . . .	60,7	71,7	1361,7	1224,9	1070,0
Inglisse . . .	169,1	169,1	1756,8	1212,8	1598,4
MUNAD (tuh. tk.) — <i>Eggs (1000)</i>	2916	974	5172	5234	9757
Sellest:					
Inglisse . . .	—	398	704	2232	7819
Saksa . . .	2916	576	4468	913	945
PEEKON (tonni) — <i>Bacon (tons)</i>	41,2	46,3	807,6	911,8	880,2
LINA (tonni) <i>Flax (tons)</i>	48,9	39,9	3753,9	4063,6	3364,2
Sellest:					
Inglisse . . .	20,3	31,0	1495,0	2463,6	2617,9
Belgiasse . . .	—	—	181,4	231,8	70,3
Soome . . .	0,6	7,2	178,1	366,7	51,8
Saksa . . .	28,0	1,2	1223,2	534,3	532,5
Prantsusse . . .	—	—	522,1	1324,4	10,3

kasti vastu. Seega olid võitagavarad Inglises tänava mai algul suuremad kui m. a. kuid väiksemad kui 1934. a. samal ajal.

M. n. eksporditi meie võid 3315 tünni mis kõik läks Inglisse.

sab Eesti Lihaekspordit seakasvatatajale järgmisi hindu.

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg.	93	88	82	Sise-
55,5—59 „	88	84	78	turu-
72,5—75 „	88	84	78	liimad
75,5—80 „	84	80	77	

Hinnatõstmist võimaldas madal toodang. M. n. tapeti eksporditapamajades 704 siga 1252 sea vastu eelmisel nädalal. Elussiga saadeti NSVL-u 354 siga. Seega on NSVL-ga elussigade leping täidetud. Kogusummas saadeti 5703 siga kr. 500 000 väärtuses. Eksporditapamajad katkestavad ajutiselt elussigade ostmist ekspordiks, kuid kõige lähemal ajal alustatakse taas elussigade ekspordi.

duus vaikselt. Veiseid turustati vaid 212 looma ning liha suurmüügil maksus:

Suurte pullide liha, nuumatul 52—

54 s. ja keskmised 50—52 s. kg. Väiksema te pullide ja mullikate liha: rammusail 50—53 s., keskmisil 45—50 s. ja lahjadel 35—42 s. kg. Lehma- ja härjaliha — nuumatul 50—58 s., keskmisil 40—45 s. ja lahjadel 33—38 s. kg. Eluskaalu alusel müüdi veiseid: suured pullid sõltuvalt rammususest 30—33 s., väiksemad ja mullikad 23—28—31 s. ja lehmad 15—23—34 s. eluskaalu kg.

Turustades veiseid lhakaalu alusel, kus nahk ja pudemed (pädikud) jäävad ostjale, tuleb eeltoodud liha-kg. hinnale arvata naha ja pudemete arvel juurde pullidel 8—11 s., lehmadel 10—12 s.

Vasikaid turustati 735 tk, neist enamus tapetud kaubana. Hinnad tõusid püha-de-eelsest tasemest kõrgemale. Nii maksusid tapetud vasikad ühes nahaga: nuumatud 65—75 s., keskmised 60—65 s., lahjad 55—60 s. ja praak 50—55 s. kg. Elusvasikad maksusid rammususe järgi 30—35—40—45 s. kilo.

Lambaliha tapetud kaubana vähe.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturuseisund näitas m. n. paranemist. Kuna munatoodangu haritipp on nähtavasti ületatud, võib arvata, et ka hindade madalseis välisturul on saavutatud ning algab sesoonne paranemine. M. n. noteeriti meie eksportmunade hinnaks franko kogumispunkt 47 s. kg. Koos riikliku juurde maksuga makstakse tootjale 60 s. kg., mis vastab:

60 gr. eksportmunade eest 38 s. kümme ehk 7,6 s. paar
50—60 gr. eksportmunade eest 34 s. kümme ehk 6,8 s. paar

Siseturumunade hinnaks noteeriti:

50—60 gr. munadel 30 s. kümme ehk 6,0 s. paar
alla 50 gr. munadel 25 s. kümme ehk 5,0 s. paar

Turutendents kindel.

Kanamunade tootmine Lätis on viimasel aastail näidanud teatavat edukust. Kuna tänavu on munade kindlustatud hinnaks Ls 1.50 ehk 1,1 kr. kg., arvatakse, et munade väljavedu suureneb tunduvalt. Nii loodetakse tõsta munade väljavedu 20—25 milj. tk-le 1935. a. 9,4 milj. tk. vastu.

Kanamunade väljavedu Taanist oli k. a. esimesel neljal kuul 543 milj. tk. 1. a. sama aja 447 milj., vastu, suurenemine 22%. Väl-

Elusalt turustati 231 lammast. Eksportlambalihal noteeriti endised hinnad, s. o. 85—90 s. kg. ning eluskaalu järgi franko saatejaam 39—41 s. kg.

Siseturul maksusid tapetud lambad: rammusad 60—65 s., keskmised 50—60 s. ja praak 45—50 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid siseturul lambad 33—35 s. kg.

Sigade pakkumine väike. Nõudmine keskmine. Tapetud sead maksusid nädala keskmiselt: noored 83—86 s., peekonkaalulised 83—85 s., lihasead 82—85 s. ja rasvasead 80—85 s. kg. Elussigu turustati 63—64 s. kg.

Eeloleval nädalal ei ole ühelgi lihaliigil oodata tendentsi kõvenemist. Pakkumise suurenemisega on aga võimalik väike tendentsi nõrgenemine.

Nahkade hinnad. Veisenahad toorelt 75 s. kg. Vasikanahad 5.75—6.00 kr. tk. Kaalus üle 3,5 kg. ühe kg. hind Kr. 1.70. Lambanahad 2—4 kr. tk., sõltuvalt suurusest ja villapikkusest. Hobusenahad 12—15 kr. tk.

javeetud munakogusest läks 405 milj. tk. ehk 75% Inglisse. Sellest nähtub, et Taani munaekspordi seisund sõltub suurel määral Inglise munaturuolukorra kujunemisest.

Kuna k. a. algul munahinnad Inglise näitased tunduvat langust, hakkasid inglise oma maa kanakasvatatajad aktiivselt nõudma munade sisseveo piiramist kas tollide tõstmise või teiste abinõude tarvituselevõtmisega. Viimased teated lasevad aga loota, et praegused korraldused jäävad püsima. Valitsus-ringkonnad põhjendavad ettepanekute tagasilükkamist seega, et aasta keskmiselt püsisid munahinnad Inglise tootmiskulu piires. Hindade tunduv nõrgenemine k. a. esimesil kuul oli erakorraline nähtus, kuna ilmastik tootmiseks oli eriti soodus. Samuti sõlmitud lepingute tõttu välisriikidega ei saavat valitsus tulla linnukasvatatajate soovidele vastu. Ka siseturukorraldamisel ei olevat senini esitatud küllalt otstarbekat kava. Seega jäävad püsima senised kaubanduskorraldused, mille tagajärjel maailmamunakaubandus näib püsivat praeguses raames.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Suur nõudmine piima järgi põhjustas möödunud nädala lõpul piimahindade tõusu. Nii noteeriti 24. mail s. a. piimahindadeks Tallinna kohta: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 11 s. l. ja müügil piimatööstustele 10 s. l. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l. ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter. Eelmisel esmaspäeval jäi suvistepühade tõttu noteering ära; tegelikult makseti eelmise nädala eest vanu hindu, s. o. hindu, mis noteeritud 9. mail s. a.

Linnaümbruse kontrollühinguist tulnud teadete järgi on piima järgi nõudmine kõikjal suur ja ei suudeta praegu seda täiel

määralt rahuldada. Seetõttu kuumematel ilmadel on pooides piim varakult otsas. Karjamaa rohi on veel lühike ja hiljuti väljalastud kari ei jõua sellel veel toodangut lisada.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal s. l.

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	14—16	—	13	10—11
Tartu	14—15	11—12	—	9—10
Narva	14	—	—	8
Pärnu	16	11	—	9
Viljandi	13	—	—	10
Rakvere	13	—	—	9
Valga	14	—	—	9
Võru	—	—	—	10
Paide	—	—	—	8

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Viimasel nädalal, s. o. 17. V — 23. V liikused hinnad teraviljaturgudel tõususuunas. Kövenemist võis panna tähele toidu- kui ka söödaviljade hindades. Toiduteraviljast noteeriti rukist Hamburgis 19,38 kr. kv. eelmise nädala 19,41 vastu, mida võib märkida kui erandjuhtu, kus noteeringuis ilmses eelmise nädalaga võrreldes langus. Chicagos noteeriti rukist nädala keskmiselt 16,74 kr. kv. eelmise nädala 15,87 kr. vastu, seega tõus üle 5% nädalas. Winnipegis noteeriti rukist m. n. keskmiselt 16,70 kr. kv. eelmise nädala 16,40 kr. vastu.

Nisuhinnad näitasid tõusu kõikjal. Liverpoolis noteeriti m. n. keskmiselt kv. hinnaks 18,95 kr. eelmise nädala 18,47 kr. vastu, Chicagos 17,46 kr. eelmise nädala 16,55 kr. vastu, Winnipegis 17,97 kr. eelmise nädala 17,23 kr. ja Hamburgis 20,73 kr. eelmise nädala 19,82 kr. vastu.

Maisihinnad näitasid samuti nagu rukkil ja nisulgi m. n. tõusu. Chicagos noteeriti maisi kv. hinnaks m. n. keskmiselt 19,02 kr. eelmise nädala 18,19 kr. vastu, s. o. ligi 5% kõrgem eelmise nädala noteeringust. Samuti näitasid maisihinnad tõusu ka euroopa suurmüügiturgudel.

Kaera- ja odrahinnad Ameerika, Kanada kui ka Argentiina turgudel näitasid m. n. lõpul kövenemistendentsi.

Siseturgudel ei olnud teraviljahindades erilisi märkimisväärseid lahkuminekuid võrreldes eelmise nädalaga.

Väikemüügihinnad siseturul s. kg.

	Tallinn	Tartu	Valga	Viljandi	Narva	Rakv.	Pärnu
Rukis	18	14,5	15,5	15	18	14,5	—
Nisu	27	24	24	24	28	23,5	—
Oder	20	16	17,5	19	20	16	20
Kaer	16	15,5	16,5	17	18	13,5	19
Rukkijahu	18	16	17	17,5	18	16	19
Sepikujahu	32	28	30	30	30	30	30

LINATURG. — FLAX MARKET.

Seisund maailma-linaturul on muutunud vahepeal tagasihoidlikumaks, kuna ostjad on kõrge hinna tõttu tagasihoidlikud. Hinnad püsivad siiski endised.

Linahinnad šotis.

	19. V 37	11. V 37
Võru-Petseri R.	£ 89—90	£ 89—90
Pärnu ülepuhastatud R.	£ 88—89	£ 88—89
Pärnu takk I sort	£ 69—70	£ 69—70

	19. V 37	11. V 37
Läti-Liivoonia R.	£ 90—90,10	£ 90—90,10
NSVL IV gr. I sort slanelts	£ 94—95	£ 94—95

NSVL ja Saksa vahel on kuuldavasti lepitud kokku 1110 tn linade müügiks, hinnaga £ 60 kullas inglise tonnilt.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Tallinnas Börsisaalis 21. V k. a. noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standard-

sortide alusel franko kokkuostja ladu kg-It järgmised:

	Võru- ja Peiserimaal	Mujal Eestis
R	144	141
HD	135	132
D	126	123
OD	117	114
LOD	108	105
H	99	96
Takk I sort	99	
Takk II sort	89	
Takk III sort	79	
Ehitustakk	17	

Tendents püsiv.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Maikuu teine pool on olnud kartulikaubanduses võrdlemisi vaikne. Maalt raudteejaamadest on toodud Tallinna ainult mõned vagunid. Tallinna lades on veel rohkesti kaupa, mis ootab realiseerimist.

Iga nädal on küll vähemad saadetised kartuleid läinud Inglisse ja Rootsi, kuid senini on olnud nendes riikides nõudmised meie kartuli järgi tagasihoidlikud.

Läinud nädala lõpus veidi paranes meie kartuli seisukord Stokholmi turul. Rootsi oma kartuli tagavarade vähenemisel suurenes nõudmine meie kartuli järele. Peale purjekate saadeti läinud nädalal paar saadetist

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul suurem aedviljapakumine. Eriti palju toodi turule salatit. Vaatamata alanenud hindadele ei olnud võimalik müüa läbi kõike turuletoodud salatit ja osa sellest riknes. K. n. algul langes salatihind 50 s. kg 100 grammi viisi müüdi salatit 7 s. Ka rediste hind oli odav — 5—7 s. kimp. Suuremaist võirediseist maksti siiski 12—15 s. kimp. Värskeid kurke müüdi Tallinna turul 10—30 s. tk., tomatit 2,5 kr. kg., sibulaid 50—60 s. kg., rabarberit 50 s. kg., sparglit 2 kr. kg. ja värsket sibulat 3—5 s. tk.

Apelsinide ja pirnide, samuti ka teiste välismaiste puuviljade, tagavarad on kuivanud täiesti kokku, mis tõttu on kasvamas ka nõudmine nende järele. 31. V lõpeb meil

KALATURG. — FISH MARKET.

Kõikjal suurkala-püügirajoonis arenev kalastus annab paiguti rahuldavaid saake eksport- kui ka siseturu-kalasortides.

Eriti rahuldavaks võib pidada paigaa-

Linakülviga on kohati juba alatud, kuid peamine linakülvihoogaeg algab alles järgmisel nädalal.

Läti linamonopoli poolt on määratud liinahind järgmiseks hooajaks 1.40 latti R — kg-It — eesti rahas ümmarguseit kroon kg-It, mis on üle 40 s. alla praegust maailmaturuhinda.

kartuleid ka Tallinnast. Osa purjekaid, kes juba jõudsid Rootsist tagasi, laadivad teistkordseks minekuks Stokholmi.

Käesoleval aastal mais jääb kartulite väljavedu kindlasti väiksemaks läinud aasta mai väljaveost.

Praegu on veel üksikutes rajoonides põluneestel rohkesti kartuleid järel. Senini otsid veel tärkliisvabrikud kartuleid, kuid nüüd on juba need pea täis veetud käesolevaks hooajaks. Nõnda et võib veel raskusi tekkida kartuli ülejääkide realiseerimisega.

odava tolliga välismaise puuvilja sissevedu ja kuna praegu nende tagavarad on üsna väikesed, võib loota veelgi nõudmise kõvenemist, sest marjamüügihooga alguseni jääb veel 1 kuu. Sidrunite samuti ka apelsinide hinnad välisturgudel on tõusnud samuti vähe. K. a. näib kujunevat meil võrdlemisi heaks puuviljaaastaks, kuna viljapuude õitsemisaeg on väga hea. Samuti on märgata sel aastal ka viljapuude kahjureid väiksemal määral, võrreldes eelmise aastaga. Algas on praegu tomatite istutamisaeg P-Eestis, mistõttu toodi Tallinna turule võrdlemisi palju tomatitaimi — 6—8 s. tükk. Mitmesuguseid lilletaimi müüdi 4—12 s. tk. Kõige rohkem toodi turule „võõrasemasid“ — 7—8 s. tükk.

gerja saake ja viimasel nädalal suurenenud latikatoodangut. Ainult kohasaak on arenenud senini nõrgalt.

Viimase kahe nädala kestel veeti välja

kala ja kalakaupu 140 000 kg, sellest elus- ja värsket angerjat 52 000 kg, latikat 40 000 kg, haugi 30 000 kg, koha 14 000, teisi värskekalasorte 1 000 kg ja kalakonserve 3 000 kg.

Elusangerjat veeti välja Hollandisse 9 700 kg, Saksa 25 400 kg, Inglisse 9 000 kg, Rootsi 200 kg ja värskest kastides jääpakendis Saksa 7 600 kg.

Angerjast maksti kalureile keskmiselt 120 s. kg, eksportõrile 140—150 s. kg.

Latikat veeti välja Poola 28 000 kg ja Soome 13 000 kg.

Elushaugi läks Rootsi 11 000 kg ja värskest kastides Rootsi 1 300 kg, Poola 11 000 kg, Prantsusse 6 000 kg, ülejäänud väike osa Tšehhoslovakkiasse ja Šveitsi.

Haugist maksti rannikul 35—40 s. kg.

Koha, värske, Rootsi 8 500 kg., Saksa 1 800 kg, šveitsi 1 300 kg, ülejäänud väikesed partiid Poola, Austriasse ja teisisse maisele.

Kalakonservidest eksporditi peamiselt sprotte õlis.

Siseturu-kalakaubanduses valitses pühade eel, eriti pühade laupäeval, elav tegevus. Et värskekala järele oli erakorraliselt suur nõudmine, realiseeriti vaatamata kauba rohkusele ja kõrgendatud müügihinnale kõik turuletoodud värske kala.

Pärast pühi arenes kalakaubandus esialgu vaikselt, kuid nädala lõpupoole värskekala juurdevoolu suurenemisega elavnes tegevus. Pakkumine kujunes nõudmisest suuremaks, mis mõjus omakorda hinnalangusele.

Tunduvalt langesid tavaliste siseturu-kalasortide hinnad. Ahvenat, milline maksus enne pühi 30—35 s. kg, müüdi 10—15 s. kg, kiisahind langes 20—30 s. kg-lt — 10—15 s. kg, haug 65 s-lt 40 s-le kg.

Tähtsamate kalaliikide müügihinnad s. kg.

	Tallinn		
	15. V	22. V	Tartu 22. V.
Lõhi, värske	250—300	—	—
Iherus, värske	150—200	100—150	—
Angerjas	120—150	100—130	150—170
Koha II v.	60—100	60—90	60—70
Siig	50—80	50—80	—
Haug	40—65	25—40	30—35
Ahven	30—35	10—15	15—18
Latikas	30—40	20—25	23—30
Luts	—	—	30
Linask	40—45	30—35	—
Sirg	15—20	10—12	10—12
Kiisk	20—30	10—15	16—18
Vimb	35—45	30—40	—
Räim	13—20	8—12	—
Kilu	18—20	10—12	—
Tursk	15—25	10—12	—
Lest	25—40	10—40	—

Räimekaubanduses valitses elav tegevus, sest kõikjal arenenud räimepüük annab paiguti rahuldavaid saake.

Tallinna turule tuleb räimi müügile õige laialdasist püügikeskusist.

Lähemaist randadest kalasadama kaudu müügiletoodud räimehind püsis enne pühi Tallinna turul 15—20 s. kg, Lääne rannikust (Puisest—Saastnast) oli tunduvalt madalam — 7—13 s. kg.

Pärast pühi langes hind suurenenud saakide tõttu 10—12 s. kg, nõrgema kvaliteediga räimi müüdi 5—8 s. kg.

Haapsalu kalasadamast maksti kalureile 35—45 s. dekaliitrist (7—8 kg.), pühade eel tõusis hind 65 s. dekast. Puise rannas püsis hind 30—40 s. deka, Pärnus 25—50 s. deka. Pärnu lahe räime turustatakse peamiselt sissemaal, kusjuures müügihinnad kujunevad vastavalt turukaugusele Pärnust. Nii müüakse Pärnu lahe räimi Viljandis 8—10 s. kg, Türil 10—13 s. kg, Paides aga 15 s. kg.

Suitsukala-kaubandus areneb endises suunas. Soolakalakaubanduses seisund vaikne.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

SEISUND METALLIMAAAILMATURUL. CONDITIONS ON WORLD METAL MARKET.

Tänavu märtsis ülevaates raua ja terase¹⁾ ning vase²⁾ seisundi kohta maailma-

turul tuli konstateerida tunduvalt metallihindade tõusu. Seejuures oli raua suhtes põhjust arvestada edasist hinnatõusu, kuna vase, mis iseloomustab värviliste metallide

¹⁾ Vt. „Majandusteated“, nr. 10.

²⁾ Vt. „Majandusteated“, nr. 12/13.

turgu, hinda arvati jäävat püsima ka edaspidi väga kõrgele tasemele, kuigi juba märtsis ilmes mõningaid tagasilööke. Kuid metallihindade liikumises maailmaturul viimaseil kuul nähtub, et sel ajal, kui värviliste metallide hinnad tunduvalt kõikusid ja märksa langesid, avaldasid raua- ja terasehinnad edasist kõvenemist.

Suurimat tähtsust metallide suhtes omab raua- ja terase maailmaturuseisund. Viimaseil nädalail paranes nõudmise ja pakkumise vahekord. Paranesid teatud määral ka asjaolud tootmiskulude alal, millede suurenemine osutus tähtsamaks põhjuseks rauahinna tõusus. Tootmiskulu edasisele soodsamale kujunemisele omab teatud mõju rahvusvaheline kokkulepe vana rauaturu reguleerimise kohta. 40 tunnise töönädala sisseseadmise edasilükkamine prantsuse metallimullakaevandusis tähendab vähemalt tootmiskulu suurenemisteguri ajutist kõrvaldamist. Peale selle paranesid raua ja terase maailmaturul soetamisvõimalused. Inglisele peab tooma kergendust raua- ja terasevarustamises tolli kaotamine toorraualt ja poole võrra vähendamine toorteraset. Prantsuse omakorda suurendas rauaga varustamise kergenduseks sõe sisseveokontingenti ja sõlmis peale selle Saksaga lepingu rauamaagi vahetamise kohta koksi vastu. Rahvusvaheline raua- ja terasekartell (SREG) võttis tarvitusele mõningaid abinõusid raua ja terasega varustamisvõimaluste paremaks kasutamiseks. Kuid uute rauamaagiallikate avastamispuüded näit. Šveitsis, suudavad parandada olukorda raua ja terase maailmaturu varustamise alal vaid pikema aja jooksul. Lähema tuleviku kohta reaalsemat tähtsust selle poolest omab reas mais, muuseas ka Lätis, teostatav intensiivsem vanaraua kogumine ja selle ümbervalamine, vähendades seega raua sisseveotarvidust. Kuid kuivõrd raua varustamisküsimus maailmaturul on pinev, näitavad Inglise poolt sõlmitud täiendavad kokkulepped toorraua varustamise kohta järgneval kahel aastal (0,4 milj. tn aastas) ja läbirääkimised toorraua saamise kohta NSVL-st 0,5 milj. tn ulatuses aastas. Veel suuremat tähtsust kui raua ja terase soetamisvõimaluste para-

nemine omab raua- ja terasenõudmise piiramine. Nii lükkasid inglise raudteed edasi ettenähtud uuenduste kavateostamise. Prantsuses vähenes siseturutarvitus osalt ehitustööde kallinemise tõttu. Viimaseil ajal vähenevad ka riiklikud tellimised, millised prantsuse rauaturul omavad otsustavat tähtsust. NSVL-us mõjus spekulatiivse iseloomuga nõudmiste vähenemine samuti teatud määral rahustavalt. Kuid Belgia raua- ja terasetööstus suutis ekspordist võtta viimaseil kuul senisest enam osa.

Vaatamata raua soetamisvõimaluste paranemisele ja nõudmise vähenemisele kestis rauahindade kõvenemine ka viimaseil kahel kuul. Belgia tõstis juba märtsi algul tähtsamate raualiikide hindu ca 20%. Prantsuse töötasude suurenemise puhul rauakaevandusis ja kivisöe kallinemise tõttu tõstis rauahindu aprilli keskel — juba seitsmendat korda — ca 20%. Umbes sama palju tõsteti rauahindu alates 1. V ka Inglise. Hoidu kehtib peamiselt raua hinnatõusu kohta siseturul. Kuidas toimus raua eksporthindade tõus nähtub, näit., andmeist lattrauahindade kohta fob Antwerpen, millised moodustasid (inglise kuldnaeltes 2240 lbs-lt):

1934. a. keskmiselt	3/3/8
1935. a. „	3/3/9
1936. a. „	3/4/0 3/4
1937. a. jaanuaris keskm.	3/18/9
veebbruar. „	3/18/9
märtsis „	5/0/0
aprillis „	5/0/0

Ent need rahvusvahelise raua- ja terasekartelli (JREG) avalikud hinnad ei väljenda veel tegelikku olukorda raua eksporthindade alal. Käesoleval ajal maksab ostjaskond neist hindadest umbes $\frac{1}{3}$ üle. Positiivseks nähtuseks raua maailmaturul peetakse vaid seda, et vaatamata ostjaskonna valmisolekule maksta kõrgemat hinda ei tõstnud kartell avalike rauahindade noteeringuid siiski (viimaseil ajal tõsteti vaid raudpleki eksporthindade noteeringuid). Selles nähakse kartelli püüdeid konsuleerida maailmaturu hindu. Raua ja terase rasket seisundit maailmaturul iseloomustab asjaolu, et tellimisi tööstuse kõigi pingutusile vaatamata suudetakse suuremas osas riiges täita üldiselt üha

pikema aja jooksul, ja et teiste maade tellimisi rahuldatakse ikka veel vaid osalt. Raua maailmaturul ilmnevad nähtused õigustavad kõigiti arvamust, et edaspidi praegune rauahindade kõrge tase ei säili ainult, vaid isegi kõveneb.

Vastupidiselt raua ja terase hindadele ilmutas tähtsama värvilise metalli — vase hind, samuti kui teiste värviliste metallide omad, viimasel kahel kuul tunduvalt kõikumisi ja võrreldes rekordtasemega märtsis isegi märksa alanes. Kuid ka aprilli hindade keskmine tase ületas veel veebruari oma ja oli eelmise aasta keskmisest üle poole kõrgem. Nii oli elektrolüütvase hind Londonis (Ingl. naeltes 2240 lbs-lt):

1929. a. keskmiselt	85/12/11
1934. a. "	33/11/8
1935. a. "	35/14/0
1936. a. "	42/17/8
1937. a. jaanuaris keskm.	56/13/0
veebruar. "	64/11/5
märtsis "	77/0/1
aprillis "	67/9/3
" 30.	58/2/6
mais 11.	60/17/8
" 21.	61/7/6

Juba eelmises ülevaates vase maailmatu- ruseisundi kohta osutati neile puhtspekulaatiivsele tegureile, millised ühes tunduva nõudmise suurenemisega kutsuti esile hin-

dade liigset tõusu. Viimased osutusid nüüd peapõhjuseks hindade taaslangemises.

Mais vasehinnad vähehaaval taas kõvenesid. Viimane ei ilmne ainult Inglise turul, vaid ka P.-Am. Ühendriikide eksporthindades. P.-Am. Ühendriigis kerkis vasesuurtootjate vahel vaidlus selle üle, kas ei oleks soovitatav stabiliseerida vasehinnataset veel madalamal tasemel, kui sellel, millele nad on langenud viimasel ajal. Suurtootjail oleks võimalik teostada seda kergemini kui varem nõudmise ja pakkumise vahekorra paranemise tõttu (käesoleval ajal vase maailmatoodang katab tarvidust ca 92%) ja sunniks loobuma vase tootmisest väljaspool kartelli seisvaid tootjaid. Kuid teisalt osutatakse sellele, et ennustused vasehindade stabiliseerimise kohta madalamale ja normaaloludele enam vastavale tasemele on enneaegsed, kuna ühelepoolt hinnatakse üle spekulatiivse iseloomuga etteoste ja teisalt ei hinnata küllalt vääriliselt loodetavat tarviduse suurenemist. Siiski Indian Copper Corp. esindaja Sir G. B. H. Felli tähendas hiljuti, et tootjate endi huvides oleks pikaajaline ja stabiilne hindade areng, kuna viimaseil kuul asetleidnud liigset hinnatõusu tuleks laita. Isegi kui standard-vasehind Londoni turul peaks langema alla 50 £ tn (21. V s. a. 61/7/6), ei tuleks tootjail sellest tunda hirmu, vaid isegi tervitada.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

15. mail 1937. a.

AKTIIVA

PASSIVA

1. Kattvara: — Reserve:	
kuld: rahas ja kangidea	34 185 878,34
välisraha	14 658 386,98
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	1 473 157,31
3. Sisevekalid: — Home Bills:	
kaubavekalid	10 843 214,29
põllumajandusl.	2 487 174,09
metatööstusl.	113 174,61
	12 943 562,99
4. Laenud: — Loans and Advances:	
valitsusele	—
teistele *)	9 769 084,37
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable Property and Equipment	3 380 171,75
6. Muud aktivad. — Other Assets	17 803 041,52
	<u>94 019 083,71</u>

1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
2. Tagavarakapital — Reserve Fund	908 496,77
3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
a) pangatõhed liikvel	43 486 648,—
b) jooksvad arved:	
valitsuse	26 730 412,05
pankade	6 518 785,45
teised	1 908 412,11
	35 152 559,61
4. Muud passivad — Other Liabilities	9 471 379,33
	<u>94 019 083,71</u>

Kattvara vahekord jooksvate kohustustega: } 62,11%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 415 745,47.
Includes Ekr. 1 415 745,47 guaranteed by the Government.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

ITAALIA Kunstvilla (lanital) tööstus Itaalias. — *Artificial Wool Industry in Italy.*

Kunstvilla (lanitali), mille leiutajaks on itaalia insener A. Ferretti, valmistab Itaalias praegu Snia Viscosa selts, kes omandas patendi leiutajalt. Peamiselt on kunstvillavalmistamiseks seatud sisse seltsi vabrik Cesano Maderno's (Milano juures). Snia Viscosa teisis vabrikuis (seltsil on 17 vabrikut, P-Itaalias) on ka mõnedes sisseseatud osakonnad kunstvillavalmistamiseks kunstiidi (rayoni) kõrval.

Nagu teada, valmistatakse kunstvilla kaseiinist. Asjaolu, et kaseiin oma keemilise koostise suhtes sarnleb palju loomuliku villaga, viis Ferretti mõttele püüda valmistada kunstvilla kaseiinist. Kaseiinivalmistamiseks kunstvillatööstuse jaoks tarvitatakse lahjat piima, millest koor on lahutatud nõnda, et rasvasisaldus ülejäänud piimas ei tõuse üle 0,10—0,15%. Tsentrifugaalsel teel lahutatud koorest saadakse võid 4—4,2 kg ühest hl piimast. Ühtlasi saadakse 3 kg kuiva kaseiini. Lahja piim lahjendatud väävelhappe mõjul laseb piimas lahtises seisundis oleva kaseiini tõmbuda kokku (koaguleeruda). Järelejäävat hapupiimavett ei kõrvaldata hapnemisprotsessi järele, vaid see läheb happe neutraliseerimise järele toiduks sigadele, piimsuhkru ekstraheerimiseks, piimhappe valmistamiseks jne. Mainitud viisil saadud kaseiin on niiske; ta võib tulla sel näol tarvitamisele. Kui tarvituse ei toimu kohe, tuleb kaseiini kuivatada. Kaseiin lahustatakse (dissolveeritakse) ja teeb siis teatud valmistamis- (maturatsiooni) protsessi läbi, kuni ta omab segu kuju, millena ta võib minna ketrusmasinasse. Siit alates erineb töötlusprotsess väga vähe sellest, millega „viscosa“-segust saadakse kunstiidi. Tekstiilkaseiini segu lastakse läbi ketrusmasina, mille aukude läbimõõt on $\frac{2}{100}$ või $\frac{3}{100}$ mm.

Sel viisil saadud kiud, lõigatult soovitud pikkuses helbetaolise massi saamiseks, teevad seejärel läbi mitu erilist üksteisele järgnevat pesemist ja kuivatatakse seejärel. Kg-st piimast saadakse kg kunstvilla.

Kunstvilla helbetaoline mass näeb välja nagu merino A-kvaliteediline põhjalikult läbipestud ja kardeeritud vill. Hoiab soojust, on pehme ega juhi elektrit. Teiste omaduste, nagu elastsuse, sitkuse jne. suhtes läheneb kunstvill ka loomulikule villale.

Prof. Menozzi analüüsi järgi on kunstvilla ja loomuliku villa keemiline koostis järgmine:

	Kunstvill (lanital) %	Loomulik vill %
Süsinik	53,00	49,25
Vesinik	7,00	7,57
Hapnik	23,00	23,66
Lämmastik	15,50	15,86
Väävel	0,70	3,66

Kunstvillalõng ei põle nii ruttu, nagu kõik taimekiududest saadud lõngad ja jätab põlemise järele valge tuha asemel süsilised, seest tühjad jätted; lõhn põlemise juures sarnleb põleva loomuliku villa lõhnaga. Palavas kaustilise sooda lahuses sulab kunstvill täiesti, nagu lambavill ja teiste loomade vill ja karvad; kuid on konstateeritud, et kunstvilla vastupanu kaustilise sooda mõjule on suurem kui loomuliku villa oma.

Kunstvill paneb hästi vastu vee ja niiskuse mõjule. On toime pandud järgmine katse: kunstvillast riidetükk hoiti 3 tundi keevas vees. Veest väljavõtmise järele kuivatati see ja kaaluti täpsuskaalul. Ei konstateeritud mingit vahet kaalus. Teine kunstvillast riidetükk keedeti väga alkaalilise seebi lahuses kolm tundi. Järelekaalumisel konstateeriti kaotust kaalus vaevalt 1%. Sama katse tehti merino villast riidetükiga, kusjuures konstateeriti kaotust kaalus üle 1%.

Värvimise suhtes on konstateeritud, et kunstvillane lõng ja kangas kannatavad välja sama hästi nagu loomulik vill happelise happe- ja kroomivärvimisprotseduuridel. Mõnikord tuleb kunstvillavärv veidi teissugune kui loomuliku villa oma sama värvi tarvitamisel ühesuguses koguses; kuid

värvi teatud doseerimisel on mõlema kiude sordi jaoks saavutatud ühesugune värv.

Konstateeritakse järgmine vahe karvade füüsilises struktuuris kunstvilla ja loomuliku villa vahel. Loomuliku villa karv ilmneb mikroskoobi all tühja toruna, kunstvilla karv on seevastu ilma sisemise kanalita. Kunstvillatööstusringkonnad seletavad, et ka kõrgekvaliteedilise loomuliku villa karvad olevat ilma sisemise kanalita, ja seega lähenevat kunstvill oma karvade struktuuri poolest kõrgekvaliteedilisele loomulikule villale.

Loomuliku villa karva pind on kaetud paljude väikeste soomustaoliste kaedega, millised annavad karvale konarlise pinna; kunstvillakarv omab vähemalt nüüd, siledamat pinda ja seetõttu väiksemat viltimusvõimet. Kunstvillatööstus-ringkonnad seletavad, et see asjaolu moodustavat ebasoodustuse ainult $\frac{2}{10}$ osa villatarvitusmooduste kohta, kus nõutakse villalt viltimusvõimet, ja et $\frac{8}{10}$ osale olevat see kasulik, eriti värkkangaste (mailleries) suhtes. Kareduse puudumine tegevat kunstvillased kangad delikaatsele nahale vastuvõetavamaiks kui loomuli-

kust villast kangad. Peale selle omavat segu 50% kunstvillast ja 50% loomulikust villast täielikku viltimusvõimet. Ka omavat paljud loomuliku villa sordid viltimusvõimet ainult peale käsitlemise elavhõbedanitraadiga (salpeeterhapu soolaga), mistõttu olevat oodata, et ka kunstvilla jaoks leitakse keemiline protseduur, milline kunstvillale an-naks viltimusvõimet.

Kunstvillaseid kangaid valmistatakse praegu ainult naisteriiete ja pesu jaoks. Meesteriiete jaoks ei ole praegune kunstvill kohane. Kunstvillakangaste hind riiete jaoks on väikemüügil 2 liiri (ligi 5 kr.), riide laiuse juures 1,40 m. (keskmise sordi villaste kangaste, naisteriiete jaoks, hind väikemüügil on ligi 50 liiri, riide laiuse juures 70 sm.) Arvestada tuleb, et piimahind on Itaalias võrdlemisi kõrge: 1 l — 1,40 liiri (ehk 28 s) väikemüügil. Kunstvillase riide vastupidavuse kohta ei või praegu veel teha otsust; kunstvillased kangad lasti müügile ainult märtsi algul k. a. Müük minevat kuuldavasti õige hästi: Rooma kohta võib arvata, et $1\frac{1}{2}$ kuu jooksul on müüdud ca 3 000 m.

SOOME.

Päevakorras olevad põllumajandusprobleemid.

Current Agricultural Problems.

Alates k. a. jaanuarist, mil valitsuse poolt asutati erikomitee põllumajandussaaduste turustamisküsimuste selgitamiseks (n.n. prof. Jutila komitee, vaata Majandusteated 1937. a. nr. 9) käsitletakse Soome ajakirjanduses päevast päeva põllumajanduse ja karjakasvatusega ühendusesolevaid probleeme, eeskätt nende edasise arendamise suundi. Viimasel ajal kujunes olukord põllumajandus- ja karjasaaduste turustamisel teatavasti sääraseks, et valitsus ei leidnud enam võimalikuks jätkata senist poliitikat automaatselt.

Preemiate toetusel ja odava välismaise jõutoidu abil suurenenud karjasaaduste eksport nõudis järjest kasvavaid juurdemakse ja eriti k. a. esimesil kuul asetleidnud kasv juurdemaksus kuni 50% pani tõsiselt mõtlema, kuivõrd tekkinud olukord on normaalne.

Erikomitee pidi sooritama töö aprilliks, kuid seks ajaks ei jõutud valmis. Senini on aga komitee valitsusele esitanud kaks ula-

tuslikumat ettepanekut, neist käsitab üks jõutoitude sisseveokeeldu (vt. Majandusteated 1937. nr. 16 ja teine sooviavaldust, et valitsus kaaluks üksikute valitsusasutiste krediitide kõrgendamist (kuni 20 milj. Smk. aastas), et võidaks rohkem tarvitada oma karjasaadusi kaitseväes, vanglais jne., tõrjude kõrvale aseaineid, nagu margariin, ja parandades üldisi toituolusid.

Esimese ettepaneku alusel pani valitsus kohe kehtima osalise jõutoitude sisseveokeeldu, et teostada tarvilist tollikõrgendust Eduskunna kaudu, ja teine ettepanek on praegu asjaomaseis asutisis kaalumisel. Mõlemad ettepanekud ja nende alusel astunud sammud andsid põllumajandusprobleemide käsitlemiseks eriringkondade ja ajakirjanduse poolt uue tõuke. Seisukohti on avaldatud mitmesuguseid — poolt ja vastu. Üksmeel el ollakse ainult olukorra hindamises, kuid abinõudes erinevad arvamused diamet-

raalselt. Põllupidajate ringkonnad soovivad, et püsiksid senised preemiad väljaveos ja samas kõrguses ning ollakse eitaval seisukohal jõutoitude sisseveotollide kõrgendamise küsimuses, sest oma jõutoitude puudumisel kardetakse tolli kõrgendamisest tekkivat tootmiskulude tunduvat kasvumist. Tarvitajate ringkonnad on huvitatud karjasaaduste hinna alanemisest siseturul, st. kindlustatud preemiata vähendamisest ega poolda tollide kõrgendamist jõutoitudelt ega rasvaseainete (margariini) kallinemist või selle tootmise piiramist. Majandusringkonnad, lähedes üldisest elatusmaksumuse tasemest, pooldavad preemiapoliitikat loobumist, nähes ses peapõhjult karjatoodangu kunstlikkus kasvus ja vastavate saaduste hindade tõusuks. Need ringkonnad leiavad, et valitsus läheb raskuste peapõhjusist mööda, kui jätab puutumata senised kõrged premeerimisalused (eriti keskmiseks vöihinnaks võetud määra 26 Smk.) ja otsib pääsu toodangu vähendamiseks abinõudega, mis toodangukulusid tõstes raskendab põllupidajate olukorda veelgi.

Lahenduse leidmine neis olukordades ei ole kerge. Jõutoitude sisseveo tollide tõstmise ettepanek on praegu Eduskunnas kaalumisel ja on väga tõenäone, et see leiab kinnitamist mõnesuguste muudatuste ja reservatsioonide juures. Eelnõu kaitseks esinenud põllutööminister Heikinen avaldas isegi lootust, et valitsus tarvitab jõutoitude tolli kõrgendamiseks palutud volitusi täiel määral ainult lühema aja jooksul (ettenähtud põhitollid tõstmise 5 pennilt 15 pennini kg, mis tähetollina võimaldab seda tõsta valitsusel 4-kordseks, s. o. 60 penni), kuid ta väljendas ühtlasi ka valitsuse arvamust, et riiklikust seisukohast on põllupidamisile edulisem tõmmata kokku toodangut, mis on arendatud välismaiste jõutoitude abil ja saada küllaldast hinda väiksemalt toodangult, kui kutsuda välja preemiata vähendamist senise kunstliku kasvu jätkumisel.

Kuidas ka jõutoitude sisseveo keelu või tollide kõrgendamine kujuneb, ei lahenda see üldisi probleeme põllumajanduse ja karjasaaduste turustamisel, need jäävad päevakorda ka edaspidiseks. Peetakse võimal-

kuks, et prof. Jutila komiteele antud piiratud ülesandest minnakse üle taas põllumajanduse edasise arendamise üldküsimume juurde, mida 1935. ja 1936. a. uuris teine erikomitee (vt. Majandusteated 1936. a. nr. 29), sest ajutised abinõud ei too lahendust. Järjest uute erikomiteede asutamine viimaseil aastail põllumajandussaaduste ja karjatoodete turustamisraskuste arutamiseks on veenev tõendus selleks.

Jõutoitude sisseveo ajutine keeld ja võimalik sisseveotollide kõrgendamine on uueks tõukeks soome põllupidajale oma jõutoitude reservide loomiseks, mida on propageeritud juba aastaid. Otsekohe ei jõuta küll nii kaugele, et võib loobuda välismaise jõutoidu sisseveost seniseis kaugeis, nagu arvavad üksikud asjatundjad, kes panevad suuri lootusi AIV (prof. Virtase) jõutoitudele, kuid kavakindla tööga loodetakse jõudvat võrdlemisi iseseisvaks ka jõutoiduküsimumes. Jõutoidutoodangu suurendamisvõimalusi nähakse peale söögijuurikate jne. kasvatamise tõstmise veel ristikehina suuremas viljelemises, intensiivsemas toorainete kasvatamises AIV jõutoidu valmistamiseks, (kaunviljad, nagu pelusk ja virma) siis viljakasvatamiseks jõutoiduks (hernekaer ja oder). AIV jõutoit täidab esialgu põllupidamisist suhteliselt väikest osa — praegu 1% üldisest tarvidusest. Selle tõstmiseks vähemalt 10% arvatakse kuluvat 10 a. areng, sest kasvu takistavad mitmed asjaolud — ilmastikuolud põhjapoolsemas maakohtades, mis ei soodusta AIV jõutoiduks tarvismineva ristikehina kasvatamist, kuid ka säärase jõutoidu valmistamise seadise kallidus.

Põhimõtteliselt näib vajadus oma jõutoidu suuremaks kasvatamiseks olevat nüüd lõplikult selge.

Karjasaaduste ekspordi iseloomustuseks k. a. olgu veel põllutööminister Heikkise poolt Eduskunnas 3. V. ettetoodud järgmised andmed: kolme kuu võiekspord oli 1937. a. 3,5 milj. kg ja preemiat maksti 23 milj. Smk. (1936. a. I veerandil 3 milj. kg. ja 12,1 milj. Smk. preemiat) — kasv kaalus 17% ja preemiais 85%. Üldiselt maksti I veerandil preemiaid 35 milj. Smk. (1936. a.

I veerandil 21,7 milj. Smk.) ehk võrreldes eelmise aastaga 50% enam. Aprillis maksti preemiaid võilt umbes 45% enam. Kui võieksport jätkuks selles tempos, tuleks arvestada seda kasvu kaalus umbes 17% (eksportitava koguse tõusuga 16,3 milj. kg.), mis

teeks vajalikuks seniste preemiamäärade juures preemiakrediidi suurendamise 55 milj. Smk.

Kanamunade eksport kasvas k. a. I veerandil võrreldes l. a. sama ajajärguga kaalus 32% ja preemiate summas ligi 100%.

Kartulioستude vähendamine „Alkoholiliike“ poolt 1937. a.

Decreased Purchase of Potatoes by „Alkoholiliike“ in 1937.

Piiritusevalmistamiseks ostab „Alkoholiliike“ kartulit tavaliselt kahel viisil: eellepingute sõlmimisega kartulikasvatatajalt lepingus ettenähtud hindadega ja vabalt turult. M. a. langesid ostud vabalt turult, ja praeguste arvutuste järgi ei sooritata neid ka k. a. Põhjuseks on, et kartulisaak oli 1936. a. harukordselt suur ja vastavalt sellele ostis Alkoholiliike umbes 10 milj. kg. rohkem, kui tarvis ainuüksi eellepingute põhjal.

Eelmisest aastast jäänud tagavarade tõttu vähendatakse ooste ka tänava aasta ja sõlmitaks eellepinguid väiksemal määral. Et Alkoholiliike ostude vähendamine otsustati alles müüd, tekitab see teatud raskusi neile kartulikasvatatajale, kes arvestades oostedises ulatuses on teinud suuremaid kulutusi kartulipõldude ettevalmistamisel seks aastaks. Põllupidajate ringkondadest kuulub seetõttu nurinat „Alkoholiliike“ vastu.

Eesti väliskaubandusbilanss tähtsamate riikidega aprillis ja neljal kuul 1935—37. a. 1000 kr-des.

Estonian Trade Balances with Principal Countries, April and 1. I — 30. IV 1935—37 (in 1000 Kr.)

	Aprill			1. I. — 30. IV.				April			1. I. — 30. IV.		
	Aasia	Väljavedu	Sissevedu	Saldo	Väljavedu	Sissevedu		Saldo	Year	Exports	Imports	Balance	Exports
ÜLDSE —	1937 7 006	10 956	-3 050	24 440	32 636	-8 246	Taani	1937 147	840	-702	371	1 126	- 755
TOTAL . . .	1936 6 862	7 071	- 409	23 517	25 434	- 1 917	Denmark	1936 112	374	-262	322	876	- 554
Sellest —	1935 6 848	6 278	+1 570	21 455	20 008	+ 1 447		1935 172	86	+ 86	427	297	+ 130
Thereof —							Holland	1937 188	411	-223	576	1 305	- 729
Briti	1937 1 785	1 614	+ 171	7 013	4 891	+ 2 122	Neerlande	1936 111	158	- 47	382	588	- 206
United Kingdom	1936 2 892	1 168	+1 224	7 940	4 360	+ 3 580		1935 108	137	- 29	408	582	+ 26
	1935 2 671	988	+1 588	9 105	8 567	+ 5 628	Belgia	1937 220	199	+ 21	611	391	+ 220
Saksa	1937 1 098	8 238	-1 242	5 783	9 092	- 3 309	Belgium	1936 254	132	+122	583	433	+ 150
Germany	1936 1 084	2 145	-1 061	4 302	7 637	- 3 305		1935 24	40	- 16	262	365	- 103
	1935 1 575	1 517	+ 58	4 019	5 461	- 1 442	Poola	1937 74	164	- 90	463	842	- 374
U. S. A. . .	1937 372	744	- 372	802	2 253	- 1 361	Poland	1936 79	187	-108	282	291	- 9
U. S. A.	1936 357	1 002	- 645	833	3 089	- 2 156		1935 73	72	+ 1	159	421	- 262
	1935 358	097	- 330	724	2 304	- 1 640	Norra	1937 258	26	+232	606	113	+ 493
Läti	1937 88	153	- 85	257	478	- 219	Norway	1936 169	15	+154	643	49	+ 599
Latvia	1936 58	172	- 114	359	1 123	- 764		1935 189	24	+115	346	42	+ 304
	1935 155	149	+ 6	743	507	+ 236	Itaalia	1937 1	254	-253	197	622	- 425
Prantsuse . .	1937 407	143	+ 354	1 649	620	+ 1 029	Italy	1936 48	-	+ 43	451	143	+ 308
France	1936 714	90	+ 624	2 031	554	+ 1 477	Tšehho-slovakkia . .	1937 114	107	+ 7	268	507	- 239
	1935 824	122	+ 202	901	740	+ 161	Czechoslovakia	1936 37	53	- 16	155	225	- 70
Rootsi	1937 364	589	- 225	1 127	1 847	- 720	Hispaania	1937 8	57	- 49	84	194	- 110
Sweden	1936 504	364	+ 140	1 855	966	+ 889	Spain	1936 9	49	- 40	125	223	- 98
	1935 343	229	+ 114	924	799	+ 125	Leedu	1937 61	41	+ 20	126	101	+ 25
Soome	1937 479	300	+ 179	1 739	965	+ 774	Lithuania	1936 21	66	- 45	103	224	- 121
Finland	1936 415	221	+ 194	1 598	852	+ 744		1935 57	35	+ 22	158	120	+ 36
	1935 340	201	+ 139	887	731	+ 156	Šveits	1937 5	135	-130	296	285	+ 11
N. S. V. L.	1936 135	221	- 86	413	727	- 314	Switzerland	1936 10	44	- 34	86	161	- 76
U. S. S. R.	1935 106	113	+ 58	353	822	- 469		1935 12	65	- 53	28	289	- 211

A/S „Ühiselu“ trükk, Tallinn. 1937.